

Hướng dẫn soạn văn lớp 6 – Bài: Mẹ hiền dạy con

I. Tóm tắt sự Mẹ hiền dạy con

Thầy Mạnh Tử lúc nhỏ hay bắt chước, nên người mẹ đã phải chuyển nhà tới ba lần (từ vị trí gần nghĩa địa chuyển đến gần chợ, rồi đến gần trường học) để có chỗ ở phù hợp với việc học tập của con. Mạnh mẫu giữ lời, tránh cho con hiểu lầm nhưng cũng rất cương quyết trong dạy con.

II. Hướng dẫn soạn bài Mẹ hiền dạy con

Câu 1 Mẹ hiền dạy con (Trang 153 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Câu 1. Liệt kê năm sự việc đã diễn ra giữa mẹ con thầy Mạnh Tử (thuở nhỏ) theo mẫu dưới đây:

Cột 1: STT ; Cột 2: Con ; Cột 3: Mẹ

Trả lời:

Sự việc	Hành động của con	Suy nghĩ và hành động của mẹ
1	Ở gần nghĩa địa, bắt chước đào, chôn, lăn, khóc.	“Chỗ này không phải chỗ con ta ở được”- Chuyển nhà ra gần chợ.
2	Ở gần chợ, bắt chước cách nô nghịch, buôn bán điên đảo.	“Chỗ này cũng không phải chỗ con ta ở được”- Chuyển nhà ra gần trường học.
3	Ở gần trường, bắt chước học tập lễ phép, cắp sách vở.	“Chỗ này là chỗ con ta ở được đây”- Yên tâm về chỗ ở.
4	Hỏi: “Người ta giết lợn làm gì?”.	Nói đùa: “Để cho con ăn đấy”, rồi hối hận, đi mua thịt lợn về cho con ăn thật để giữ lời.
5	Bỏ học về nhà chơi.	Cầm dao cắt đứt tấm vải và bảo: “Con đang đi học mà bỏ học, thì cũng như ta đang dệt tấm vải này mà cắt đứt đi vậy”.

Câu 2. Ý nghĩa của việc dạy con trong ba sự việc đầu là gì? Trong hai sự việc sau là gì? Ở hai sự việc sau, về ý nghĩa có gì khác so với ba sự việc đầu? Hãy nêu lên tác dụng của cách dạy con của bà mẹ thầy Mạnh Tử.

Trả lời:

Hướng dẫn soạn văn lớp 6 – Bài: Mẹ hiền dạy con

– Ba sự việc đầu cho thấy: việc lựa chọn môi trường sống có ý nghĩa vô cùng quan trọng trong việc hình thành nhân cách trẻ thơ. Người Việt Nam có câu: “Gần mực thì đen, gần đèn thì rạng” phần nào thể hiện ý nghĩa tương tự.

– Hai sự việc sau, bà mẹ cũng thể hiện những quan điểm dứt khoát trong cách dạy con: Thứ nhất, không được nói dối trẻ; thứ hai, kiên quyết hướng trẻ vào việc học tập – kể cả phải chấp nhận tổn kém về của cải vật chất. Mạnh Tử học tập chuyên cần, sau trở thành một bậc đại hiền, nổi tiếng về đạo đức và hiểu biết rộng chính là nhờ cách dạy con như thế của người mẹ.

Câu 3. Em hình dung bà mẹ thầy Mạnh Tử là người như thế nào?

Trả lời:

– Qua câu chuyện ta thấy mẹ của Mạnh Tử không chỉ là người mẹ mà còn là cô giáo vĩ đại đầu tiên của con mình.

– Tuy chỉ là một người phụ nữ bình thường nhưng cách dạy dỗ của bà rất khéo léo, sâu sắc, rất khoa học như một nhà sư phạm tài ba.

Câu 4. Hãy đọc lại chú thích dấu (*) ở bài Con hổ có nghĩa (tr. 143), đoạn nói về cách viết truyện trung đại, từ đó nêu nhận xét về cách viết truyện Mẹ hiền dạy con.

Trả lời:

Cách viết truyện Mẹ hiền dạy con là:

– Thể loại truyện văn xuôi chữ Hán.

– Nội dung mang tính giáo huấn.

– Câu chuyện này gắn với kí với sử. Nó ghi chép những sự việc có thật.

– Cốt truyện đơn giản (có 5 sự kiện không phức tạp).

– Nhân vật được ngôi thứ ba miêu tả thông qua hành động và ngôn ngữ đối thoại.

IV. Soạn phần luyện tập Mẹ hiền dạy con

Câu 1. Hãy phát biểu cảm nghĩ của em về sự việc: Bà mẹ thầy Mạnh Tử đang ngồi dệt vải trông thấy con bỏ học về nhà chơi, liền cầm dao cắt đứt tấm vải đang dệt trên khung.

Trả lời:

Bà mẹ thầy Mạnh Tử đang ngồi dệt vải trông thấy con bỏ học về nhà chơi, liền cầm dao cắt đứt tấm vải đang dệt trên khung. Cử chỉ của bà mẹ thể hiện thái độ rất giận trước ý thức kém cỏi của con. Tấm vải đang dệt là công sức lao động bao ngày nhưng bà mẹ sẵn sàng huỷ nó đi để biến

Hướng dẫn soạn văn lớp 6 – Bài: Mẹ hiền dạy con

thành một lời dạy rất nghiêm và sâu sắc. Nhờ bài học đầy ý nghĩa đó, Mạnh Tử đã trở nên nghiêm túc và chăm chỉ hơn trong học tập.

Hành động của Mạnh mẫu vừa thể hiện sự thương yêu, vừa thể hiện trí tuệ và sự kiên quyết trong việc dạy con của người mẹ. Đúng là nếu không có một bà mẹ vĩ đại, thầy Mạnh Tử sẽ không bao giờ có thể trở thành một nhà hiền triết vĩ đại được.

Câu 2. Từ chuyện mẹ con thầy Mạnh tử xưa, em có suy nghĩ gì về đạo làm con của mình?

Trả lời:

Từ chuyện mẹ con thầy Mạnh Tử em phải có thái độ về đạo hiếu với cha mẹ mình.

- Thấy được sự hi sinh của cha mẹ.
- Thấy sự quan tâm săn sóc, sẵn sàng hi sinh tất cả cho con.
- Phải gấn học hành, không ham chơi bời lêu lổng

Câu 3. Có hai yếu tố Hán Việt đồng âm:

– tử: chết

– tử: con

Hãy cho biết các kết hợp dưới đây được sử dụng với nghĩa nào?

Công tử, tử trận, bắt tử, hoàng tử, đệ tử, cảm tử.

Trả lời:

Có hai yếu tố Hán Việt đồng âm:

- Trong các từ: tử trận, bắt tử, cảm tử (từ tử được dùng với nghĩa là chết)
- Trong các từ: công tử, hoàng tử, đệ tử (từ tử được dùng với nghĩa là con)